

درباره دوره‌های ایرانی بیشتر بدانیم

دوره‌های

مهر، طولانی‌ترین شب سال لقب گرفت و مراسمی مذهبی برای خود داشت و باوری دینی محسوب می‌شد. از طرف دیگر با آگاهی مردم ایران نسبت به علم‌گاه‌شماری، شب آغاز زمستان شهرت و نام خود را به عنوان طولانی‌ترین شب سال حفظ کرد. با وجود این‌که مراسم و فعالیت‌های این شب در میان ایرانیان تغییر یافته، اما محبوبیت شب یلدا میان مردم این سرزمین حفظ شده است.

در بخشی از کتاب دوره‌های، شعری مخصوص شب یلدا می‌خوانیم:

کسانی که هوس زن گرفتن دارند، در شب چله هنگامی که انار می‌خورند با آن فال هم می‌گیرند و برای پیش‌بینی اخلاق و رفتار همسر آینده‌شان نیت می‌کنند، آن هم به این ترتیب که سر انار را خیلی آرام و با احتیاط می‌برند به طوری که هیچ‌یک از دانه‌های انار بریده نشود. چون اگر چاقو به دانه‌های انار بخورد، نیت‌شان باطل می‌شود. آن وقت انار را می‌چشند، اگر شیرین باشد می‌گویند همسر آینده‌مان خوش‌برخورد و خوش اخلاق است، اگر میخوش باشد: عقیده دارند همسرشان معتدل و آرام و اگر ترش باشد، معتقدند همسر آینده عبوس و بد علق خواهد بود.

از گذشته تا به امروز نیاکان ما براین باورند که در شب یلدا روشنی به جنگ تاریکی می‌رود و شاید به همین جهت، نام یلدا شب زایش خورشید نامیده شده که حاصل آن زایش مهر و محبت است، بعضی از مردم در این شب نشان نامزدی را بین عزیزان خود رد و بدل می‌کنند و به پایکوبی می‌پردازند، خوردن تنقلات و فال حافظ گرفتن و شاهنامه خوانی و انارخوری و هنداوانه قاچ‌کردن از شاخصه‌های معروف این شب طولانی است، مردم سعی می‌کنند در این شب به دور از سختی‌های روزمره، غم‌ها و غصه‌ها، آیین چنین شبی را پاس بدارند.

کتاب «دوره‌های» نوشته موسی زمان‌زاده دربان و محمد جولایی تهرانی، یک راهنمای مختصر است برای کسانی که می‌خواهند در طولانی‌ترین شب سال یعنی شب یلدا تجربه‌ای متفاوت داشته باشد و با ریشه و اصالت این فرهنگ کهن آشنا شوند.

موسی زمان‌زاده دربان و محمد جولایی تهرانی در این کتاب کوتاه، توضیح مختصری درباره ریشه و مفهوم این

شب ارائه می‌دهند و سپس به معرفی انواع دوره‌های و مراسمی که ایرانیان در این شب برگزار می‌کردند، می‌پردازند. شما با استفاده از این کتاب کوچک می‌توانید بسیاری از فعالیت‌هایی که حتی شاید نام آنها را هم نشنیده‌اید، انجام دهید. امروزه شب یلدا برای ما ایرانیان تنها در خوردن آجیل و انار و هندوانه خلاصه شده، اما فلسفه این شب فراتر از این حرف‌هاست، برای ایرانیان باستان شب یلدا بهانه‌ای بود تا دور هم جمع شوند و بیشتر کنار هم بودن را تجربه کنند و کتاب دوره‌های هم به دنبال ترویج مجدد این فرهنگ است. حتی اگر تمایلی به تغییر برنامه‌های خود در این شب تاریخی ندارید، باز هم به شما توصیه می‌کنیم برای آشنایی بیشتر با فرهنگ خود نگاهی به این کتاب کوتاه بیندازید.

توضیح کوتاهی درباره شب یلدا: یلدا، واژه‌ای سریانی به معنای میلاد است. نزدیک به ۷۰۰۰ سال پیش، براساس آیین

امیرعلوی

چاردیواری

شهید شب یلدا

پیوست. صبح روز ۳۰ آذر ۱۳۶۴ حسین برای جایگزینی تعدادی از نیروهای تازه‌نفس به جای نیروهایی که مدت‌ها بود در پایگاه‌های کوهستانی مشغول دفاع از مرزهای ایران بودند، حرکت کرد.

شب هنگام به روستایی رسیدند، به همراه یک نفر دیگر به داخل روستا رفت تا موضوع را به اطلاع شورای روستا برساند. در همان ابتدای امر متوجه حضور حدود ۱۵۰ نفر از نیروهای کومله در روستا شد و آنها نیز متوجه حضور نیروهای سپاه شده بودند. حسین علیمحمدی هم‌رزم همراه خود را برای آگاه کردن نیروها به طرف آنها فرستاد و خود با شروع درگیری و کشتن چند نفر از آنان، توجه نیروهای کومله را به خود جلب کرد. او در آن درگیری در اثر اصابت گلوله به قلبش به شهادت رسید، در حالی که ۲۰ سال داشت و ۱۹ روز از آخرین اعزام او به جبهه می‌گذشت. بیکر او در گلزار شهدای زنجان به خاک سپرده شد.

در بخشی از وصیت‌نامه این شهید بزرگوار آمده است: خدایا! من اینک در این دنیای کوچک خود را زندانی می‌بینم و آرزو دارم هرچه زودتر آزادم نمایی. پیرو خط امام باشید و قرآن را سرلوحه زندگی‌تان قرار دهید. خدایا! تو جانم دادی و جانم را خواهی گرفت. مرا در صراطی قرار ده که هیچ‌گاه در لحظه جان دادن افسوس نخورم. خدایا! مرا نعمت‌هایی دادی که نه قدرش را دانستم و نه لیاقتش را داشتم، پس به من لطفی عطا کن که سپاسگزار تو باشم.

و اگر چشم انتظار عزیزی باشی شب یلدا انگار هزاران بار بلندتر هم می‌شود. همچنان‌که پدران و مادران شهدایی که در شب یلدا عزیزشان را از دست دادند و خبر شهادت فرزندشان را دریافت کردند درد همین یک دقیقه سیاهی بیشتر با بندبند وجودشان چشیده‌اند.

شهید حسین علیمحمدی، قائم مقام فرمانده گردان حمزه سیدالشهدا (س) لشکر ۳۱ عاشورا در سوم بهمن سال ۱۳۴۴ در روستای ولی‌آباد طارم علیا چشم به جهان گشود.

پدرش به کشاورزی اشتغال داشت و وضع مالی خانواده در سطح پایین بود، سال اول تا چهارم ابتدایی را در روستا فرا گرفت.

سال ۱۳۵۵ خانواده علیمحمدی به زنجان مهاجرت کردند و حسین ادامه تحصیل مقطع ابتدایش را در دبستان هدایت زنجان پشت سر گذاشت و برای ادامه تحصیل در مقطع راهنمایی وارد مدرسه مصطفی خمینی زنجان شد.

حسین ۱۶ ساله بود که به جبهه اعزام شد و حدود سه ماه در منطقه دشت عباس بود، او قبل از عضویت در سپاه پاسداران در مجموعه چهار نوبت از طریق بسیج اعزام شد و در عملیات‌های طریق‌القدس، فتح‌المبین، بیت‌المقدس و والفجر مقدماتی شرکت داشت.

در سال ۱۳۶۲ حسین علیمحمدی به عضویت رسمی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمد و با گذراندن دوره آموزش رزمی در قم به لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)

یلدای مهدوی

طولانی‌ترین شب سال مجالی برای فکرکردن به طولانی‌ترین غیبت مهر گیتی و جهان هستی و انجام اعمالی برای ایجاد ارتباط و پیوند با حضرت حجت (عج) است. در فرصت هم‌نشینی خانواده‌ها در شب یلدا ذکر صلوات بر پیامبر (ص) و خاندان مطهر ایشان از عوامل گرمی‌بخش و ثواب است، چنان‌که در روایتی پیامبر (ص) داریم: «کسانی در قیامت به پیامبر (ص) نزدیک‌ترند که در دنیا بیش از همه صلوات بر محمد و آل محمد می‌فرستند.» دومین زمینه انس با امام‌زمان (عج) در فضای هم‌نشینی شب یلدا، دعا برای ظهور حضرت حجت (عج) است. دعا هم برای دعاکننده و هم برای دعا شونده دارای ثواب و تأثیر است، در واقع دعا تمرینی است برای تأثیر معنوی اول در خود و بعد تلاشی برای گشایش امر ظهور. دعا از وظایف منتظران ظهور است، لذا ما مکلف به دعا کردن هستیم و در این راستا این نکته را هم باید توجه داشته

باشیم که حضرت حجت (عج) را در یاد داشته باشیم. پس ما مکلف به دعا هستیم. سومین فرصت و گام مهدوی در شب یلدا دادن صدقه برای سلامتی امام‌زمان (عج) است، ما می‌توانیم با صدقه دادن برای امام‌زمان (عج) و یادکردن آن حضرت (عج) این علقه و ارتباط را با امام حی خود ایجاد کنیم، ما برای سلامتی حضرت (عج) صدقه می‌دهیم، چراکه ایشان ولی نعمت ما هستند. در واقع ایشان هدف از آفرینش و امنیت بخش برای اهل زمین هستند. امام‌زمان (عج) لطف عظیم الهی برای بشریت هستند، لذا ما حضرت (عج) را با صدقه دادن یاد می‌کنیم چون آن بزرگوار می‌فرماید: «من روزی صد بار شمارادای می‌کنم، ما هم باید به یاد کسی که روزی صد بار برای شیعیان دعا می‌کند، باشیم.» صله ارحام، چهارمین فرصت و زمینه بهره‌وری مهدوی شب یلدا است. یکی از اعمال خوبی که انسان در این شب باید مقید به آن باشد، صله رحم است و در این فرصت هم‌نشینی و دید و بازدید اقوام، می‌توان با ذکر و نام امام‌زمان (عج) تبلیغ و ترویج آموزه‌های مهدوی را هم انجام داد.

